

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

Izabella Sikorska-Wolak*, Jan Zawadka**

**Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej,*

***Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie*

INNOWACYJNE ROZWIĄZANIA W TURYSTYCE WIEJSKIEJ

INNOVATIVE SOLUTIONS IN RURAL TOURISM

Słowa kluczowe: innowacje, turystyka wiejska, wioski tematyczne, zagrody edukacyjne

Key words: innovation, rural tourism, thematic villages, educational farms

JEL codes: L83, O18, Z32

Abstrakt. Celem opracowania jest przybliżenie innowacyjnych rozwiązań w turystyce wiejskiej. Szczególny akcent położono na wioski tematyczne, czyli wsie z motywem przewodnim. Ukazano ich rozwój w Polsce, regionalne zróżnicowanie tempa rozprzestrzeniania się tego złożonego innowacyjnego produktu turystycznego, jego znaczenie w turystyce oraz aktywizacji i integracji wiejskich społeczności lokalnych. Przedstawiono stosunek mieszkańców wsi do rozwiązań innowacyjnych w turystyce wiejskiej oraz ich ocenę zaangażowania władz lokalnych na rzecz rozwoju turystyki. Ukazano też bariery rozwoju tej formy turystyki oraz sposoby przezwyciężania tych barier. Wykorzystano wybrane pozycje literatury przedmiotu, źródła internetowe oraz wyniki badań empirycznych przeprowadzonych w 2015 roku z wykorzystaniem metody sondażu diagnostycznego wśród mieszkańców wsi województwa lubelskiego.

Wstęp

W nowej fazie rozwoju gospodarki i społeczeństwa, zwanej społeczeństwem wiedzy i gospodarki opartej na wiedzy, jaką osiągnęły przodujące gospodarczo kraje świata, niezwykle ważną rolę odgrywają innowacje, stające się kluczowym czynnikiem ich trwałego i zrównoważonego rozwoju. O ile przez długie lata innowacjom nadawano przestrzenny charakter i odnoszono je do podmiotów gospodarczych, to obecnie traktowane są one jako czynnik rozwoju jednostek terytorialnych różnych szczebli zarządzania, co znajduje odzwierciedlenie w budowaniu krajowych i regionalnych strategii innowacji. Innowacje szczególnie pożądane są na obszarach wiejskich, które jeszcze do niedawna charakteryzowały się monofunkcyjnością i utożsamiane były z rolnictwem. Warto w tym miejscu przytoczyć cytaty z wypowiedzi specjalistów ds. rozwoju obszarów wiejskich Unii Europejskiej (UE), najlepiej oddające istotę innowacji oraz ich znaczenie w rozwoju obszarów wiejskich: „Celem rozwoju obszarów wiejskich jest wywołanie zmian, które pozytywnie wpłyną na przyszłość społeczności i przedsiębiorstw. Jeśli zmiany te nie będą wynikały z innowacji, będziemy po prostu kręcić się w kółko zamiast zaryzykować i posunąć się do przodu”. „Innowacyjność jest motorem rozwoju. Innowacyjność to kreatywność. Innowacyjność to wiedza. Innowacyjność to odwaga”; „Do zwiększenia kreatywności i innowacyjności w rozwoju obszarów wiejskich UE potrzebne są informacje i pozytywne nastawienie do innowacyjnych pomysłów”. „Innowacyjne pomysły nie zawsze pojawiają się dzięki przeblyskowi geniuszu jednej osoby, ale są wynikiem bardzo aktywnej (i czasami trudnej) dyskusji między ludźmi, którzy mają dużą wiedzę na dany temat, ale bardzo odmienne doświadczenia i perspektywy zawodowe” [ESROW 2009, s. 32-35]. Znaczenie innowacji w rozwoju obszarów wiejskich sprawia więc, że obecna polityka UE na rzecz rozwoju obszarów wiejskich opiera się na zasadach programowania, które uznają nadrzędną rolę innowacyjności i kreatywności oraz wypływających z nich korzyści dla mieszkańców wsi, a także wszystkich osób korzystających z dobrodziejstw europejskiej wsi. Znajduje też odzwierciedlenie we wszystkich dokumentach programowo-strategicznych dotyczących rozwoju obszarów wiejskich w Polsce.

W urzeczywistnianym od wielu lat modelu wielofunkcyjnego i zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich ważne miejsce zajmuje działalność turystyczna umożliwiająca wykorzystanie

endogenicznego potencjału polskiej wsi, w tym bogatych zasobów przyrodniczych, kulturowych oraz zasobów ludzkich. Szczególnie pożądana jest jako element zagospodarowania obszarów wiejskich przyrodniczo-cennych [Guzal-Dec i in. 2015]. Rozwój turystyki wiejskiej ma już bogate tradycje, jednak na pewnym etapie jej rozwoju można było zauważyć znacznie większe niż w poprzednich okresach różnicowanie i wzbogacanie jej ofert o innowacyjne rozwiązania, co niewątpliwie było konsekwencją marketingowego podejścia i uwzględniania rosnących i pojawiających się nowych potrzeb turystów [Zawadka 2010].

Materiał i metodyka badań

Celem opracowania jest przybliżenie innowacyjnych rozwiązań w turystyce wiejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem wiosek tematycznych jako innowacyjnych produktów turystycznych. Dokonano analizy treści wybranych pozycji literatury przedmiotu oraz źródeł internetowych. Wykorzystano też wyniki badań empirycznych przeprowadzonych z zastosowaniem metody sondażu diagnostycznego i techniki ankiety wśród 165 mieszkańców wiejskich gmin województwa lubelskiego¹.

Wioski tematyczne jako przykład innowacyjnych rozwiązań w turystyce wiejskiej

Atrakcyjność i konkurencyjność turystyki wiejskiej zależy w znacznej mierze od innowacyjnych rozwiązań wprowadzanych w tym obszarze. Innowacje w turystyce wiejskiej to zarówno tworzenie od podstaw oryginalnego produktu turystycznego, jak i profesjonalnego otoczenia marketingowego dla istniejących na danym terenie walorów przyrodniczych i kulturowych [Krzyżanowska 2014]. Innowacyjne rozwiązania to również doskonalenie i różnicowanie już oferowanych produktów, np. wprowadzenie specjalnej oferty żywieniowej czy różnego rodzaju warsztatów uatrakcyjnających pobyt turystów. Proces ten początkowo związany był ze specjalizacją gospodarstw agroturystycznych (oferta skierowana do osób starszych, niepełnosprawnych, rodzin z dziećmi, miłośników koni, wędkowania lub grzybobrania), „białymi” i „zielonymi” szkołami organizowanymi w oparciu o zasoby gospodarstw, które później niejednokrotnie przeistoczyły się w zagrody edukacyjne [Sikorska-Wolak, Zawadka 2016].

Szczególnymi rodzajami nowatorskich rozwiązań są te, które tworzone są z inicjatywy i przy zaangażowaniu całych społeczności lokalnych i wielu podmiotów szczebla lokalnego i pozalokalnego, określanych w literaturze przedmiotu jako „innowacje sprzężone” [Sikorska-Wolak i in. 2014], takie jak: podejmowanie partnerskiej współpracy i tworzenie zintegrowanych produktów turystyki wiejskiej, tworzenie sieci gospodarstw specjalistycznych świadczących usługi turystyczne, tworzenie klastrów turystycznych. Przykładem tego typu innowacji w turystyce wiejskiej są wioski tematyczne. Wioski tematyczne, czyli wsie z motywem przewodnim, to nowatorski sposób na ożywienie gospodarki wiejskiej, szczególnie obszarów peryferyjnych oraz zapewnienie mieszkańcom wsi alternatywnych bądź dodatkowych źródeł dochodów. Oferta wiosek tematycznych, budowana na bazie zasobów przyrodniczych, kulturowych i historycznych, pozwala przyciągnąć turystów oraz przyczynia się do integracji mieszkańców wsi. Działające dotychczas pojedyncze gospodarstwa agroturystyczne i lokalne organizacje podejmują współpracę i wspólnie tworzą markę miejscowości i lokalnych produktów. Integrowanie wysiłków poszczególnych podmiotów pozwala na zaproponowanie mieszkańcom miast znacznie atrakcyjniejszej i bogatszej oferty turystycznej.

Idea wiosek tematycznych pojawiła się w Europie po 1990 roku, w ramach takich programów, jak: LEADER, Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL, Program Odnowy Wsi (POW). Pierwsze wioski tematyczne zostały utworzone w Dolnej Austrii i były ściśle związane z funkcjonującym tam POW. Pierwszą inicjatywę utworzenia wioski tematycznej w Polsce podjęto w 1998 roku w gminie Wierzbinie (woj. wielkopolskie), wykorzystując jej nazwę do tworzenia specjalizacji związanej z wielokierunkowym wykorzystaniem wierzby [Czapiewska 2012]. Liderem w skali krajowej w tworzeniu wiosek tematycznych, a zarazem wzorem, z którego czerpią inspirację miejscowości położone w innych regionach jest województwo zachodniopomorskie i takie zlokalizowane na

¹ Badania przeprowadzono w 2015 roku przez A. Jankowską pod kierunkiem Izabelli Sikorskiej-Wolak.

jego terenie wioski, jak: Wioska Hobbitów, Wioska Zdrowego Życia, Wioska Labiryntów i Źródeł, Wioska Dobrej Energii, Wioska Końca Świata, Wioska Bajek i Rowerów.

Motywy przewodnie wiosek tematycznych związane są najczęściej z występującymi na ich obszarze produktami lokalnymi. W ten sposób powstały m.in. takie wsie, jak: Ziemniakowo, Kraina Rumianku, Wioska Dyniowa (woj. lubelskie), Wioska Chlebowa, Wioska Miodowa (kujawsko-pomorskie). Innym motywem przewodnim są kulturowane na danym obszarze tradycje rzemieślnicze. Przyświecały one utworzeniu takich wsi, jak: Wioska Młynarska (warmińsko-mazurskie), Świat Kolorowego Szkła (zachodniopomorskie), Wieś Kowalska i Wieś Garncarska (lubelskie). Dla wielu wsi jako motyw przewodni wykorzystywana jest wielokulturowość obszaru i tradycje historyczne. W taki sposób powstały Wioska Kozacka (podkarpackie), Wioska Tatarska, Wioska Cygańska i Kresowy Szlak Jaćwingów (podlaskie), Wioska Prusów (warmińsko-mazurskie), Wioska Gotów (lubelskie). Zdarza się, iż budowanie marki wsi odwołuje się do wątków bądź postaci literackich związanych z danym terenem, legend, a także niezwykłych wydarzeń, które miały miejsce w danej wsi lub jej okolicy. Wybór motywu przewodniego wsi zależy od pomysłowości i inwencji twórczej lokalnej społeczności.

Tworzenie wioski tematycznej jest jednak długotrwałym i złożonym procesem wymagającym zaangażowania wielu podmiotów, tj. samorządów lokalnych, lokalnych organizacji pozarządowych, lokalnych grup działania oraz funkcjonujących na terenie danej wsi lub w jej okolicy podmiotów gospodarczych. Inicjatywy lokalne uzyskują także wsparcie ze strony instytucji centralnych. W tym miejscu warto wymienić projekt „Wioski tematyczne – innowacyjny produkt turystyczny” realizowany i finansowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki i projekt „Wioska tematyczna – wieś z pomysłem – pomysł na wieś” realizowany w ramach programu „Obywatele dla Demokracji”, finansowanego z funduszy UE. Celem tych projektów jest: promocja wiosek tematycznych jako markowych produktów turystycznych w kraju i zagranicą, wykreowanie nowych produktów i usług wiosek tematycznych, w tym produktów sieciowych, podniesienie kompetencji mieszkańców wsi i przedstawicieli organizacji zaangażowanych w tworzenie i funkcjonowanie wsi tematycznych, wzmocnienie potencjału ekonomicznego i społecznego wiosek tematycznych. Warto również nadmienić, że w 2016 roku odbył się Ogólnopolski Kongres Wiosek Tematycznych z udziałem specjalistów z Austrii i Niemiec, a więc krajów – pionierów w tworzeniu wiosek tematycznych w Europie. Stanowił on doskonałą platformę wymiany doświadczeń w tworzeniu i funkcjonowaniu wsi z motywem przewodnim w kraju i zagranicą.

W latach 2003–2013 utworzono w Polsce 68 wiosek tematycznych [Kłoczko-Gajewska 2013]. W kolejnych latach tempo rozprzestrzeniania się tego innowacyjnego produktu turystyki wiejskiej było bardzo duże, bowiem w połowie 2015 roku na terenie kraju istniało już ponad 100 wiosek z motywem przewodnim. Regionalne zróżnicowanie liczby wiosek tematycznych zilustrowano na rysunku 1.

Rysunek 1. Lokalizacja wiosek tematycznych w Polsce w ujęciu regionalnym

Figure 1. Location of thematic villages in Poland in terms of regional

Źródło: opracowanie własne na podstawie [www.miejscadzusza.pl, www.wioskizpomyslem.pl, www.wioskitematyczne.pl, www.wioskitematyczne.org.pl, www.wielkopolskiwioskitematyczne.org], sprawozdanie z rekrutacji wiosek tematycznych do programu „Wioski tematyczne – wieś z pomysłem, pomysł na wieś” realizowanego przez Nidzicką Fundację Rozwoju NIDA w ramach Programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG

Source: own study base on [www.miejscadzusza.pl, www.wioskizpomyslem.pl, www.wioskitematyczne.pl, www.wioskitematyczne.org.pl, www.wielkopolskiwioskitematyczne.org]/Program

„Theme villages – the village with the idea, the idea of the village” realized by the Nidzica Development Foundation NIDA within Program Citizens for Democracy, funded by the EEA Funds

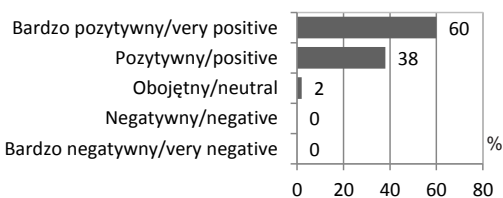
Jednak dokładne ustalenie liczby wiosek tematycznych na terenie kraju nie jest łatwym zadaniem. W źródłach internetowych można doszukać się wzmianki o 164 tego typu wsiach w Polsce. Liczba ta dotyczy inicjatyw już istniejących oraz będących w fazie conceptualizacji. Wśród nich są także prawdopodobnie te przedsięwzięcia, które nie przetrwały próby czasu i zakończyły już swoją działalność oraz te, które nigdy jej nie rozpoczęły [Wiesiołek 2015].

Najwięcej wiosek tematycznych zanotowano w województwach dolnośląskim, warmińsko-mazurskim i kujawsko-pomorskim, najmniej w podkarpackim i lubuskim. Ten szybki przyrost liczby innowacyjnych inicjatyw zdeterminowany był społeczno-ekonomicznymi korzyściami, jakie z tworzenia wioski tematycznej osiągnęli mieszkańcy wsi, takimi jak: ożywienie gospodarcze wsi, integracja społeczności lokalnej, wzrost poczucia własnej wartości mieszkańców wsi, nowe miejsca pracy, szansa na pozyskanie środków zewnętrznych, pozyskiwanie nowych partnerów zainteresowanych rozwojem wsi, sposób na wykorzystanie lokalnych zasobów, aktywizacja zawodowa i społeczna starszych mieszkańców wsi [Idziak 2008].

Innowacje w turystyce wiejskiej w opinii mieszkańców wsi

Badania empiryczne z wykorzystaniem techniki ankiety przeprowadzone zostały w 2015 roku. Populację badawczą tworzyło 164 mieszkańców wsi niezaangażowanych w działalność turystyczną z następujących gmin województwa lubelskiego: Podedwórze, Hrubieszów, Terespol, Wysokie, Kazimierz Dolny, Labunie, Wojciechów, Zwierzyniec, Janów Podlaski, Wołyn oraz Krasnobród. Wśród badanych osób przeważały: kobiety (57%), osoby w wieku 46-55 lat (35%), z wykształceniem średnim (32%) i zasadniczym zawodowym (31%). Większość respondentów zamieszkiwała wsie liczące do 300 mieszkańców (43%).

W badaniach autorów interesowało jaki jest stosunek badanych mieszkańców wsi do innowacji i innowacyjności (rys. 2). Prawie wszyscy badani przejawiali bardzo pozytywny bądź pozytywny stosunek do innowacji (łącznie 98%). Na podkreślenie zasługuje to, że nie znalazła się żadna osoba wskazująca na negatywne nastawienie do innowacji. To pozytywne nastawienie mieszkańców wsi do innowacji zasługuje na szczególną uwagę, stanowi bowiem ważny czynnik zmian dokonujących się na wsi. Chociaż badani nie byli bezpośrednio zaangażowani w działalność turystyczną to dobrze orientowali się, jakie innowacyjne rozwiązania wprowadzone zostały na terenie gmin, których są mieszkańcami (rys. 3).

Rysunek 2. Stosunek respondentów do innowacji i innowacyjności

Figure 2. The ratio of respondents to innovation and innovation

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

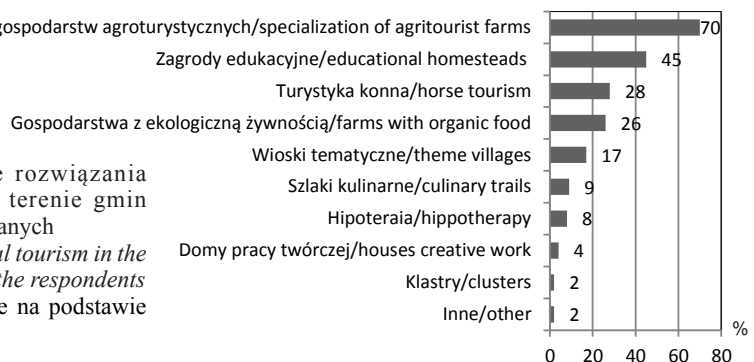
Source: own study

Rysunek 3. Innowacyjne rozwiązania w turystyce wiejskiej na terenie gmin zamieszkiwanych przez badanych

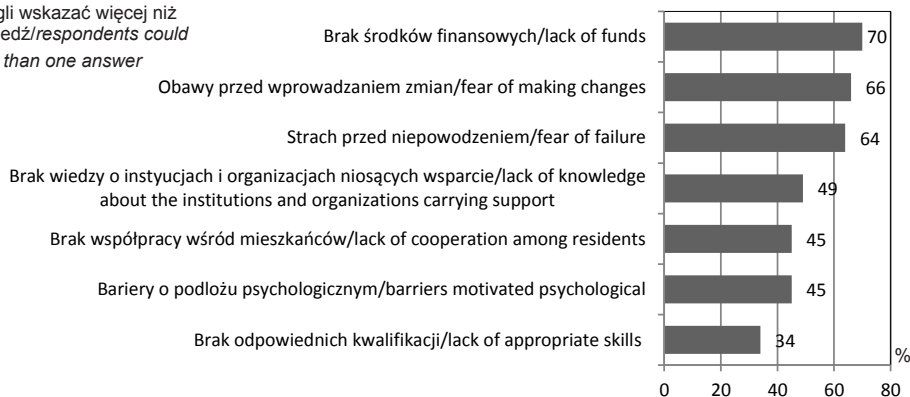
Figure 3. Innovations in rural tourism in the municipalities inhabited by the respondents

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Source: own study

* badani mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź/respondents could choose more than one answer

Rysunek 4. Bariery we wprowadzaniu innowacyjnych rozwiązań w turystyce wiejskiej w opinii respondentów
 Figure 4. Barriers in implementing innovative solutions in rural tourism in the opinion of the respondents
 Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań
 Source: own study

Z reguły respondenci wskazywali kilka rozwiązań o charakterze innowacyjnym. Najczęściej była to specjalizacja gospodarstw agroturystycznych oraz zagrody edukacyjne. Na kolejnych miejscach znalazła się turystyka konna oraz gospodarstwa z ekologiczną żywnością. Wioski tematyczne wskazało 17% respondentów, ale byli to wszyscy z gminy Podedwórze, na terenie której zlokalizowana jest wioska tematyczna Kraina Rumianku oraz gminy Hrubieszów – Wioska Gotów.

Wśród inicjatorów innowacyjnych rozwiązań w turystyce badani najczęściej wymieniali lokalne stowarzyszenia, organizacje i instytucje (61%) oraz lokalne grupy działania (37%). Dopiero na trzecim miejscu znaleźli się wiejscy usługodawcy. Wysoko oceniono zaangażowanie władz lokalnych na rzecz rozwoju turystyki (łącznie 58% oceniło je w kategoriach „bardzo dobre” i „dobre”), najczęściej wymieniano działania związane z promocją gminy oraz skierowane na rzecz poprawy infrastruktury. Niepokojący jest natomiast fakt, iż 24% badanych źle, a 7% bardzo źle oceniło wsparcie ze strony władz lokalnych.

Istotną kwestią w rozwoju turystyki jest stosunek miejscowej ludności do turystów oraz turystów do mieszkańców wsi. Budujące jest, iż łącznie ponad 90% respondentów oceniło go w kategoriach „bardzo pozytywny” i „pozytywny”.

Istotnym elementem badań były również bariery we wprowadzaniu zmian innowacyjnych w turystyce wiejskiej (rys. 4).

Wskazane przez badanych bariery przemawiają za potrzebą wzmocnienia działań edukacyjnych i doradczych rozwijanych wśród osób świadczących usługi turystyczne na wsi. Jest to postulat kierowany pod adresem instytucji doradczych, stowarzyszeń zrzeszających wiejskich usługodawców oraz lokalnych organizacji turystycznych.

Podsumowanie

Turystyka wiejska stanowi istotny element w strukturze ogólnie pojętego rynku turystycznego. Dynamika jej rozwoju zależy w dużej mierze od jakości świadczonych usług, ale także od nowatorskiego podejścia do zaspokajania nieustannie ewoluujących potrzeb turystów, co możliwe jest dzięki wprowadzaniu innowacji w tym obszarze. Doskonaliśmy tego przykładem są wioski tematyczne, dzięki którym, wykorzystując oryginalny motyw lub atrakcyjny pomysł, lokalna społeczność próbuje uczynić z miejsca swojego zamieszkania unikalny produkt turystyczny. Przedsięwzięcia tego typu wpisują się w gusta rzeszy turystów, którzy, niejednokrotnie zwiedziwszy wiele zagranicznych destynacji, zaczynają odkrywać uroki niedocenianych dotychczas wiejskich zakątków rodzimego kraju. Ma na to wpływ fakt, iż coraz częściej podróż odbywa się zgodnie z ideą 3E (*entertainment*

– rozrywka, *excitement* – ekscytacja, *education* – edukacja), a nie według powszechnego modelu 3S (*sun* – słońce, *sand* – piasek, *sea* – morze). Wioski tematyczne w Polsce przez swoją wszechstronność i niepowtarzalność gwarantują turystyce te korzyści i odczucia, przyczyniając się jednocześnie do realizacji idei propagowanego w ostatnim czasie rozwoju wielofunkcyjnego obszarów wiejskich. Wielofunkcyjność ta może mieć właśnie odzwierciedlenie w kreowaniu funkcji turystycznej przez tworzenie wiosek tematycznych, które, na skutek zaangażowania znacznej części mieszkańców, zapewnią dywersyfikację źródeł dochodu i poprawę warunków życia lokalnej społeczności, a dla odwiedzających stanowią będą unikatową atrakcją turystyczną, która spotęguje ich zainteresowanie obszarami wiejskimi i zapewni dalszy rozwój ich funkcji turystycznej.

Literatura

- Czapiewska Gabriela. 2012. „Wioski tematyczne sposobem na aktywizację gospodarczą i społeczną regionu”. *Studia i Materiały. Miscellanea Oeconomicae* 1: 109-123.
- ESROW. 2009. *Przegląd Obszarów Wiejskich UE. Magazyn Europejskiej Sieci na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich* 2: 32-35.
- Guzal-Dec Danuta, Agnieszka Siedlecka, Magdalena Zwolińska-Ligaj. 2015. *Ekologiczne uwarunkowania i czynniki rozwoju funkcji gospodarczych na obszarach przyrodniczo cennych województwa lubelskiego*. Biała Podlaska: Wydawnictwo Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II.
- Idziak Waclaw. 2008. *Wymyślić wieś od nowa*. Koszalin: Wydawnictwo Alta Press.
- Kłoczko-Gajewska Anna. 2013. „General Characteristics of thematic villages in Poland”. *Visegrad Journal on Bioeconomy and Sustainable Development* 2: 60-63.
- Krzyżanowska Krystyna. 2014. Innowacyjność w turystyce wiejskiej – teoria i praktyka. [W] *Innowacje w rozwoju turystyki*, red. K. Nuskiewicz, M. Roman, 13. Gołdtkowo: Wydawnictwo Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego.
- Sikorska-Wolak Izabella, Krystyna Krzyżanowska, Anna Parzonko. 2014. *Doradztwo w zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej obszarów wiejskich*. Warszawa: Wydawnictwo SGGW.
- Sikorska-Wolak Izabella, Jan Zawadka. 2016. Edukacja w zagrodzie wiejskiej. [W] *Turystyka wiejska. Zagadnienia ekonomiczne i marketingowe. Tom 1*, red. A. Jęczmyk, J. Uglis, M. Maćkowiak, 19-31. Poznań: Wydawnictwo Wieś Jutra.
- Wiesiołek Tobiasz. 2015. *Wieś nie musi być nudna – wioski tematyczne szansą rozwoju polskiej wsi*. Wolewola. Wolnosc.pl. www.wolewolnosc.pl, data publikacji 20.11.2015.
- Zawadka Jan. 2010. *Ekonomiczno-społeczne determinanty rozwoju agroturystyki na Lubelszczyźnie (na przykładzie wybranych gmin wiejskich)*. Warszawa: Wydawnictwo SGGW.

Summary

The purpose of the study was to present innovative solutions in rural tourism. Particular emphasis was paid on thematic villages. It shows their development in Poland, the regional differences in the pace of the spread of this complex innovative tourism product, its importance in tourism and the activation and integration of rural communities. It shows the ratio of rural population to innovative solutions in rural tourism and their assessment of the involvement of local authorities for the development of tourism. The paper also presents barriers to the development of this form of tourism and ways to overcome these barriers. In this study selected items of literature, Internet sources and the results of empirical research conducted in 2015 using the method of diagnostic survey among the residents of the village Lublin province.

Adres do korespondencji
 dr hab. prof. Izabella Sikorska-Wolak
 Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej
 ul. Sidorska 85/87, 81-500 Biała Podlaska
 e-mail: izabella_sikorska_wolak@sggw.pl

dr Jan Zawadka
 Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
 Wydział Nauk Ekonomicznych
 ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa
 e-mail: jan_zawadka@sggw.pl